

● LOODUSKAITSE

Loodusfotograaf peatas hundijahi

Tallinna halduskohus peatas osaliselt hundijahi, Läänemaal on lubatud küttida veel kolm hunti.

URMAS LAURI
ANDRUS KARNAU
MALLE-LIISA RAIGLA
info@le.ee

7. detsembril otsustas halduskohus esialgse õiguskaitses korras peatada 64 hundilaskmistuba. Keskkonnaamet oli andnud 29. oktoobri käskkirjaga loa 140 hundi küttimiseks. Tallinna halduskohtu pressiesindaja Anneli Vilu ütles, et sel talvel võib küttida kokku 76 hunti. Suur osa neist on lumiste novembri- ja detsembririimadega juba lastud. Keeld kehtib kuni selle kohtulahendi jõustumiseni, sellega võib minna aga vähemalt paar aastat. Samuti võib keskkonnaamet keeldu vaidlustada, aga siiani pole seda tehtud.

Halduskohus leidis, et 140 hundi küttimine oleks populatsioonile kaasa toonud pöördumatud tagajärjed. Keskkonnaamet oli küttimislubade peatamise vastu, kuid kohus polnud sellega nõus. „On ilmset, et kui kogu populatsiooni suurus on umbes 20 pesakonda 220 hundi ja kui nendest küttitakse 140, siis viiakse hundi populatsioon tasemele, mis ei vasta looduskaitseseadusele ega Eesti poolt Euroopa Liidu ees võetud kohustustele,” märkis kohus.

Jahit lõhub karja

Peale põhiköödi annab keskkonnaamet veel ka erilube üksikute kariloomi rünnanud huntide ehk nuhtlusisendite laskmiseks. Kohtu hinnangul on selliseid lube aastas keskmiselt antud 20 looma hukkamiseks. Seega oleks keskkonnaamet näinud ette sel jahihooajal ligi 160 looma küttimise umbes 220 looma hundi populatsioonist.

Hundijahi lubade peatamiseks pöördus kohtu poole MTÜ Eesti Suurkiskjad, mille üks juhatuse liige on loodusfotograaf ja hundiuurija Eleri Lopp-Valdma. „Ma ei ole täielikult jahivastane ja ma ei ole ka kariloomade pidamise vastane. Lähtun ainult ühest huvist ja see on hundi huvi,” ütles Lopp-Valdma.

Lopp-Valdma ütles, et hundijahi probleem on paljunevate kar-

Tänavu sügisel fotoobjektiivie ette jäänud hunt on veel elus, sest Põhja-Läänemaal on nende jahimine keelatud. Hundi keskmine eluiga on küttimise tõttu vähem kui kaks aastat.

VALERI ŠTŠERBATÕH

juhtide ehk alfaemaste ja -isaste hukkumine. Juhtide hukkamise järel hundikari laguneb – noored loomad jäävad õpetuseta, võivad sattuda hulkuma külladesse ning kuna üksikud hundid metsas saakloomi kätte ei saa, hakkavad nad nälja pärast kariloomi marduma.

„Eesti jahisüsteem lubab küttida kõigi karjade juhtpaare. Kui karjastruktuur muutub, tekib karjas segadus, anarhia, eriti kui näiteks emahunt saab surma. Siis on kari lai ja sealt tekivadki üksikud hundid ja väikesed grupid, kes jahipidamisega nii hästi hakkama ei saa kui näiteks koos karjaga,” selgitas Lopp-Valdma. „Nii nagu inimele, on ka hunt mugav ja kui talle jäetakse aasale kariloomad, kes on ka ilma valveta, siis hunt läheneb võtab sealt. Hunt ei murra lõbu pärast,” lisas ta.

Eestis on Lopp-Valdma sõnul piisavalt tõendeid selle kohta, et juhtpaari küttimisel kari laguneb, seega teeb Eesti jahisüsteem pigem kahju kui kasu. „Kasu oleks ainult sellisel juhul, kui küttitakse konkreetsed isendid, kes käivad lambaid noppimas.”

Lopp-Valdma viitas seireandmetele, mille järgi Muhemaal murdis üks kärnas isahunt aastaga 88 lammast: „Jällegi hunt oli haige ja piisas ainult ühest hundist. Sama on mulle rääkinud lambakasvataja Raplamaalt – et aastaga murdis üks kolme jalaga hunt ligi 60 lammast.”

Lopp-Valdma ütles, et lähtus kaebust esitades ainult teaduslikust infost ja Euroopa Komisjoni seisukohtadest. „Kõikidest

nendest argumentidest sai teha järelduse, et hundi seisund Eestis ei ole soodne ja isendi populatsiooni küttimine poole võrra pole kuidagi põhjendatud,” ütles Lopp-Valdma. „Kui keegi teadlane suudab väita, et see on põhjendatud, siis ma kuulaks põnevusega tema väiteid,” lisas ta.

Lopp-Valdma sõnul on teda juba kohtusse hagi esitamise eest ähvardatud. „Mulle helistati ja lubati tina anda,” ütles ta. „Jahimehed arvavad, et hundid, kitsed ja põdrad kuuluvad neile. Jahimeeste suhtumine ja hundiviha andiski tõuke uurida hundi olukorda Eestis.”

Endine keskkonnainspektor, loodusfotograaf Valeri Štšerbatõh ütles, et tema praegust hundijahi korraldust õigeks ei pea. „Inimene tahab kõike reguleerida, hunte võiks ikka looduses olla,” ütles Štšerbatõh. „Kõiki maha lasta ei tahaks.”

Kui lasta, siis Štšerbatõhi sõnul tuleks lasta üksikuid hunte, mitte karja. Ta lisas, et tihti juhtub siiski, et maha lastakse karja ees olevad alfaloomad ning kutsikad jäävad omapead. Štšerbatõhi sõnul võib juhtuda, et sel juhul ei ela ka kutsikad talve üle ja terve kari hävib. Štšerbatõhi kodukan-

dis Noarootsis ühtegi hundi lasta ei või ja ta peab seda normaalseks.

„Keskkonnaamet kaalub kohtumääruse vaidlustamist. Esialgne õiguskaitses ei ole põhjendatud ega vajalik,” ütles keskkonnaameti jahinduse büroo juhataja Aimar Rakko. „Keskkonnaamet on hundi küttimismahude kehtestamisel lähtunud suurkiskjate ohjamiskava eesmärgist tagada Mandri-Eestis 20 pesakonda olemasolu koos populatsiooni võimalikult ühtlase jaotumusega,” lisas ta.

Kaks korda rohkem

Viimastel talvedel on olnud lubatud lasta 60–80 hunti. Miks sel talvel 140?

„Tavapärast suurema küttimismahu tingis eelmiste aastate väiksem küttimine, sest lumeta talvedel ei saanud hunte küttida. Samuti on arvestatud loendusandmeid ja kiskjakahjusid,” ütles Rakko.

Rakko sõnul on hundijahi küsimuses Eestis kaks poolset. „Ühelt poolt soovatakse, et hunte ei küttitaks üldse. Teised huvigrupid soovivad, et huntide arvukust hoitaks selles piiris, kui palju keskkond suudab kanda. Ohjamiskavas on võetud arvesse ka sotsiaalset taluvusläve. Keskkonnaamet soovib samade põhimõtete ka jätkata,” märkis Rakko.

Kohtuotsus tabas ootamatult nii keskkonnaametit, jahimehi kui ka karjakasvatajaid. „Kullamaal on üks lastud, teine küttiti Märjamaa kandis,” selgitas Linnamäe jahimees Hugo Peterson olukorda Läänemaal. Läänemaa hundilaskmistube vähendas kohus kümnele viiele, seega tohib siin küttida veel vaid kolm hunti.

Peterson ütles, et põhja pool Keila maanteed hunte küttida niikuinii ei tohtinud, sest load olid alale, mis jäi Keila maanteest lõuna poole. „Aulepa ja Soolu kandis näen iga päev hundi. Murdmisi pole olnud, seda imestangi. Lambaid pole, vasikate kallale pole nad läinud,” lausub Peterson. „Nüüd juhtub, et kui jälle lund pole, ei saada pooltki kätte, siis me näeme, mis juhtuma hakkab.”

Hundijaht algas Eestis 1. novembril.

Koroona lükkas balletistuudio esinemise edasi

MALLE-LIISA RAIGLA
malleliisa@le.ee

Kolmapäeval näeb Haapsalus rahvusoperi Estonia balletietendust „Tšaikovski meistriteosed”, mille pidid sisse juhatama Haapsalu balletistuudio väikesed tantsijad, kuid koroonaviirusest tulenevad piirangud ajasid plaanid sassi. „Suur töö sai ära tehtud, lapsed olid entusiastlikud, aga nüüd pandi lukku. See oleks ebaõiglane, kui huvitegevus ei ole lubatud ja mina lähen oma lastega tantsima,” ütles balletistuudio juhendaja Ingrid Rink.

Rink ütles, et Estonia balletietenduse sisse juhatamine oleks olnud lastele kõige suurem asi, mis olla saab. „Nad ise õpivad balleti ja profid vaatavad neid – see oleks neile olnud suurim au,” rääkis Rink. Stuudio väikesel baleriinidel olid selgeks õpi-

Estonia baleriinid tulevad kolmapäeval Haapsallu.

ERAKOGU

tud tantsud ballettidest „Giselle” ja „Luikede järv”.

Päris ära laste esinemine siiski ei jää – Rink võitis nende tantsud videole ja enne etendust näeb balletitüdrukute esinemist ekrani. „Küll me veel esineme, ega see viimane kord Estonia siia tulla ei ole,” ütles Rink.

Rink lubas, et kõik balletistuudio lapsed on ka ise etendust vaatamas.

„Tšaikovski meistriteosed” koosneb kahest osast – George Balanchine'i lühiballetist „Serenaad” ja Mai Murdmaa Tšaikovski 6. sümfooniale loodud lühiballetist.

Estonia kommunikatsioonijuhi Marion Leppiku sõnul on etendus Ameerika balleti isaks peetud George Balanchine'i ja Eesti balleti *grand old lady* Mai Murdmaa sümboolne koostumine.

„Tšaikovski muusika on inspireerinud lugematul hulgal

koreograafe, sealhulgas George Balanchine'i ja Mai Murdmaad. „Tšaikovski meistriteosed” on kummardus mõlemale suurmeistrile ning nende esitamine on proovikivi igale tantsijale,” ütles Eesti rahvusballeti kunstiline juht Linnar Loores.

„Serenaad” oli esimene ballet, mis valmis Balanchine'il pärast Ameerikasse elama asumist ning sellest on saanud New Yorgi linnaballeti repertuaari püsiüksus. Balleti praegusel versioonil on neli osa: Sonata, Vals, Vene tants ja Eleegia.

„Serenaadi” seadis Eestis lavale George Balanchine'i õpilane Viki Psihoyos, kelle sõnul aitab Balanchine publikul näha muusikat ja kuulata balleti. „Serenaad” on ehe näide Balanchine'i loomingust. Ta töötas muusikaga nii hästi, et tantsijal on tunne, nagu ta surfaks selle laineharjal. Eriti nõudlik on selline lä-

henemine kordeballetile, kellel on siin tavapärasest suurem roll. Nimelt on nad kogu aeg liikumises, moodustades kujundeid,” ütles Psihoyos.

Murdmää löi oma balleti helilooja Pjotr Tšaikovski auks, kelle särava ja tundelise loominguga peitis end õrn ning vastuoluline kunstnikuhing. „6. sümfoonia” on lavale seadnud Viesturs Jansons, kes balleti maailmaesietenduseks 1989. aastal esitas ise Tšaikovski rolli.

Eesti rahvusballeti „Tšaikovski meistriteosed”, mis on võitnud nii kriitikute kui ka publiku südame, jõuavad Haapsalu kultuurikeskuse lavale 16. detsembril.

Nagu ikka, algab Estonia balletipäev Haapsalus kuni kolmeaastastele lastele mõeldud kontserdiga. Beebikontserte on kolmapäeval tervelt kaks – üks algab kell 11 ja teine kell 15.